

Dr. Ivan Zolger.

Prošle subote preminuo je u jednom sanatorijumu kraj Graca dr. Ivan Zolger, sveučilišni profesor u Ljubljani.

Pokojnik se je ubrajao među najmarkantnije slovenačke ličnosti. Kao student bio je vrlo marljiv i talentiran. Više škole polazio je u Pragu i Parizu. Godine 1894. stupio je u austrijsku državnu službu. Najprije je službovao u štajerskoj, a zatim je bio pozovan u ministarstvo bogoslovlja i nastave u Beču. Radi svojih izvanrednih sposobnosti bio je brzo imenovan načelnikom odjeljenja u predsjedništvu ministarskog vijeća. Godine 1917. postao je ministrom. Neko vrijeme bio je i redoviti profesor bečke univerze. Po raspadu Austrije bio je imenovan od jugoslovenske nacionalne vlade predsjednikom upravne komisije u Ljubljani. Malo zatim preuzeo je vodstvo pisarne za okupirano područje. Zolger je bio za vrijeme mirovne konferencije u Pašića i Trumbića imenovan članom jugoslovenske delegacije u Parizu, gdje je ostao do potpisa mirovnog ugovora u St. Germainu. Medjutim je bila ustanovljena u Ljubljani univerza, koja je imenovala dra. Zolgera za svojeg red. profesora međunarodnog prava. Godine 1921. bio odaslan u Haag na prvu skupštinu Lige naroda. Inače je dr. Zolger bio apolitičan čovjek te nije pripadao nijednoj stranci. Držao se je daleko od stranačkog boja.

Neka mu je vječnaja pamjat!

«FUTURISTIČKI RAT».

Pred nekoliko dana donio je rimski, fašistički «Impero» jedan zanimiv članak, koji ovdje donosimo bez ikakva komentara.

«L'Impero» piše: «Fašizam ne će nikada moći da ostvari svoj golemi zadatak na čisto političkom terenu. Naša država ništa ne će moći postići već jedino velikim ratom, koji ne ćemo ni izazvati ni tražiti, ali koji ćemo prihvatiti vedrom smjelošću naroda, koji su izabrani da gospoduju svijetu. Zadnji je rat bio za oslobođenje, budući će biti za gospodstvo. Italijanski je narod — narod vjernika i boraca, i oni će osvojiti budućnost mističnom vatrom svoje vjere, prozuetom pjesmom i okicanim udarima sablje. Mi gotovo sa osjećajem saučesća prema bijednima posmatramo ideje i pokrete ratova za oslobođenje. Oni su doduše i blagoslovljeni i sveti, jer su nas ujedinili i dali nam čvrste prirodne granice; ali budući rat bit će — futuristički rat! To će biti veliki, svjesni, ponosni, optimistički podstrek zdrava i snažna naroda, koji ćežne za ekspanzijom i gospodovanjem, koji će, svijetom svoga višeg i božanskog prava, jurnuti u rat, ne da kida okove, već da stiče prostora potrebna njegovu velikom duhu.»

Premetačine se nastavlja

U zadnjem smo broju napomenuli, da su se zadnjih dana provodjale premetačine kod osoba našeg uredništva i onih, koji su u dodiru sa uredništvom, ili su samo pod tom sumnjom. No te su se premetačine i nastave. U nedjelju ujutro, 17. ov. mjes. su ponovno učinili premetačinu našem uredniku i još jednom članu uredništva, a počele su se provodjati i izvan Trsta. Tako su dne 12. ovog mjeseca gpveli premetačinu u Sv. Petru u Sumi kod Ivana Vicela i Josipa Kraljića, kako nam to javlja naš tamonašnji dopisnik. U petak, dne 12. ov. mj. učinili su premetačinu u Kozini kod trgovca Viktora Sošića. Najveću zaslugu su valjda stekli u nedjelju. Tog je naime dana bio sastanak istarskih učitelja u Podgorju. Na sastanku su bili pročitani pedagoški referati i raspravljalo se je o staleskim pitanjima. Za taj su sastanak doznali kozinski karabinijeri, došli u Podgorje, kada su učitelji bili već svršili svoj sastanak. Kad su karabinijeri opazili učitelje na cesti, pozvali su sve, da ih slijede. Među njima je dabome bilo i učiteljska. Muškarce su sve pretražili. Nekeje su čtupstili, dočim su šestoricu odveli u Kozinu. Brigadir se je ponosio, jer da je uхватио «društvo urotnika», koji stvaraju urvoe proti državi. Dakle našim učiteljima ne dopuštaju da se jedamput na godinu sastanu i pogovore o svojim učiteljskim stvarima, jer u tome vide već nekakvu zarotu.

Zadnjeg smo puta govorili o pravnom postupku kod premetačina, kojih se — kako vidimo — pozvani organi ne drže. Hoće se valjda još dalje proslaviti i nezakonito postupati, te se početi pretraživati ljude i na ulici, čim doznaju, da je dočičnik Jugosloven. Nadamo se, da ćemo naći lijeka i drugim putem kod nadležnih oblasti u Rimu. Tako u XX. vijeku u jednoj kulturnoj i civiliziranoj državi.

Glavna skupština učiteljskog društva.

Učiteljsko društvo kotara Volosko-Opatija, obdržavat će dne 24. o. m. u 2 sata po podne u običajnim prostorijama u Mihotičina svoju glavnu godišnju skupštinu. Radi važnosti i opsežnosti dnevnog reda, ove skupštine i dokaza svoje staleske i dru-

štvene svijesti, dužan je svaki član(ica), da se odazove ovome pozivu, e da time izvrši glavnu svoju dužnost učitelja i društvenog člana.

Italijanski učitelji na našim školama.

Piše nam prijatelj iz Lanišca: — Ovih dana došao je k nama novi italijanski učitelj iz južne Italije, tako da je sada naša škola osrećena sa 4 italijanske učiteljske sile. Nijedan učitelj ne pozna našeg jezika. Djeca polaze školu bez ikakva uspjeha. Među općinstvom vlada veliko agorčenje.

Svega po malo

S topovima na kriomčare.

Borba američkih carinara sa kriomčarima alkohola postaje svakim danom sve žestea. To je već pravi rat, koji se vodi po svim pravilima strategije. Washingtonska vlada mobilizovala je sve pomorske bojne jedinice, koje pod imenom «sube flote» pobijaju kriomčarenje. Zapojednici brodova, dobili su naredjenje, da gdjeog otkriju kod kriomčarski brod odmah otpoenu s bombardovanjem. Ali kriomčari odgovorili su na to grožnjom, da će se boriti jednakim sredstvima i da će obuzuriti svoje brodove topovima i mitraljezima. Prema tome trebal očekivati prave pomorske bitke. Za to posljednjih dana mnogi carinški činovnici napustili službu, jer im je postala odvise tegotna i opasna. Malo ima ih idealista, koji će za suhi režim dati svoju glavu. Na su pojedina carinška nadležstva obišla golemu propagandu, da primame u službu mlade pustolovne ljude, koji su — po mogućnosti — već služili u vojsci za vrijeme svjetskoga rata. Vlada se sprema na odlučnu borbu, pa joj je potrebna vojska, koja će se boriti s organiziranim i dobro oružanim kriomčarima.

Žena, koja govori 40 jezika.

Gospodja profesor Alice Werner koja predaje u Newham-College — u Londonu italijansku i francusku literaturu proslavila je ovih dana 40-godišnjicu svog pedagoškog rada. To ne bi bilo ništa zanimiva, da gđa Werner nije legitimni nasljednik slavnog kardinala Mezzofantija, koji je govorio preko 30 jezika. Jer gđa Werner poznaje sve kulturne jezike, a osim svog materinjeg jezika govori perfektno još francuski, talijanski, španjolski, portugalski, njemački, holandski, danski, ruski, poljski i — hrvatski! Ali, specijalitet naučnog rada gdje Werner su afrički dijalekti, koje je za vrijeme svog boravka u Africi studirala s osbitom ljubavlju. Ona je jed na žena na svijetu, koja poznaje dijalekte svih afričkih plemena, koji se nalaze pod engleskim protektoratom, a izdala je i nekoliko riječnika i gramatika sa područja afričke filozofije. Osim toga je njena zasluga, da je Sv. Pismo prevedeno na sve afričke dijalekte. Mis Alice Werner izabrana je prigodom svoga jubileja članom brojnih naučnih udruga.

Napredak ruskog zadrukarstva.

Zamašni napredak «Selskosojusa» (Sveruske unije zemljoradničkih zdruaga) jedna je od mnogih utješnih pojava sovjetske Rusije. Svijetski poljoprivredni stručnjaci kažu, da će ove zemljoradničke zadruge u razmaku od deset godina pretvoriti Rusiju u najbogatiji vrst svijeta. Ovo ne zvuči ni malo preterano, kad se pročita izvješće «Selskosojusa» za godinu 1924. Broj članstva se pomnožio u godinu dana sa 55 po sto dok je ukupan promet namadnašio iznos od 1.560 milijuna lira.

No što tam izvješću daje još veću važnost, nego milijunske brojke prometa, to je program za razpačavanje poljoprivrednih strojeva za god na 1925. Za zamjeniti starinske zemljoradničke alate, koji su bili zadnjih godina najveće zaprijetka napretka u poljoprivredi Rusije. «Selskosojus» će razdijeliti ove godine 125 hiljada modernih plugova, 25 hiljada grablji, 6500 strojeva za bušenje, 500 hiljada kosa, 22 milijuna i 680 hiljada pudri proljetnog sijenja i tri hiljade traktora.

Čarape, koje noću svijetle.

U Parizu pronašli su opet jednu novost na radost i zadovoljstvo ženskog svijeta. To su čarape kod kojih su naročiti umetci izradjeni u rastopini fosfora, koji u mraku sjaji. Po danu izgledaju te čarape sasvim obično, tek imadu zelene umetke a na gornjem dijelu jedan žuti cvijet. U mraku, dapače i u sumraku zasjaju linije na svakoj strani nože poput krijesnica. Cvijet na gornjem dijelu čarape izbacuje žute i zelene zrake. Mješavina fosfora toliko je jaka, da izgleda kao da svijetle čitave. Sjav noću noću je upravo magičan, a osim toga one su vrlo praktične kod uspinjanja po mračnim stepenicama. Zasad je tajna kako proizvode tu vrst čarapa. Mora da je taj postupak fosforiziranja dosta skup, jer par tih čarapa stoji preko 200 lira. Rasvjeta čarapa proizvodi se u raznim bojama.

Postanska marka prodana za 60.000 danskih kruna.

G. 1847. primila je mlada jedna američka dama pismo od svog zaručnika, koji je boravio u Aleksandriji (Država Virginija). Na pismu se nalazila marka, za koju je kasnije ustanovljeno, da je jedini eksemplar na svijetu. Time se okoristila kćerka ove dame i prodala spomenutu marku za 60.000 danskih Kr.

Prvi ženski docent na praškoj univerzi.

Dne 13. maja te godine imala je gđica docentkinja dr. Milada Paulova na praškoj univerzi svoje nastupno predavanje. Za temu uzela je jugoslovensku povijest. Predavanje prisustvovala su sva sva češki učenjaci, zastupnici vlade, kulturni krugovi i mnoštvo građanstva. Prvom ženskom docentu bile su priredjene srdačne ovazije.

DOPISNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnica iz Jesle (Dalmacija): — Vaš dopis stigao nam je prekasno. Sada više nije aktualan. Drugom zgodom treba da nas odmah izvjestite. Živili!

Gospodina I. R. P.: — Vaše smo pitanje za «Narodni Gospodar» primili, ali nažalost nismo mogli razumjeti što želite. O kojem se poretu radi? Pišite nam još jednom!

Gospodina P. N. u Bokorčicama: — Sveto Pismo možete dobiti u potpunom izdanju. Cijenu i adresu javiti ćemo Vam naknadno.

S. M. Buzel: — Vi se čudite, da nismo ništa javili o onom lijepom zborovanju. Radi toga ne treba da se ni najmanje čudite. To nije naš običaj. Mi nismo nikada svoj rad obješali na veličko zvono, a tako ne ćemo ni unaprijed. Naš rad je svima poznat, pa ga ne treba posebno prikazivati. Javno izvješćivanje prepustimo radje onima, kojima je ljubav od naroda samo na jeziku. — Srdačan pozdrav!

Darovi

Gospodin kapetan Ivan Fiamin iz Opatije darovao je prigodom svoje 80-godišnjice 100 lira za «Djaku Maticu», 100 lira za «Zensko Udruženje» u Opatiji i 100 lira za fond «Istarske Riječi».

Srdačno zahvaljujemo i ističemo ovaj povaljani primjer na pobudu drugima. Na subotnjem piru g. Karola Lasnička i gđice Slavice Tomasić u Opatiji sabralo se za fond «Istarske Riječi» 260 lira i 200 dinara. Živjeli plemeniti darovatelji!

«Kao daljni protest protiv napadaja u crkvi u Klani: na «Istarsku Riječ» darovale naši rodoljubi u Klani još 60 Lira. Darovale: po 5 Lira: Drago Raspor, Milka Medvedić; po 2 Lira: Ivan Barak (Mausić), Jure Barak (Mausin), Marija Medvedić, Tone Stepin, Milka Simić, N. N., Ivan Slosar, Ivan Grzinić — Ujaj, Ivka Turk, Jakov Slosar; po 1 Lira: Nikola Turč, Antun Cucančić (114), Ivan Medvedić, Jure Valentić, Antun Grzinić, R. Furnher, Ivan Gaus — Gomance, Stjepan Iskra, Fatore, Josip Simić, a do se svota zakokrugli dodali su Kljevar i Kljevsarica i Lire. — Osm toga pridobije nam dva nova pristalnika.

Živili naši Klančani! Brajković Antun u fond «Istarske Riječi» 10 lira, za «Djaku Maticu» 10 lira; Grbac Ivan u fond «Istarske Riječi» 5 lira, za «Djaku Maticu» 10 lira; M. I. u fond 10 lira, za «Djaku Maticu» 10 lira; G. Mi u ž. u fond 10 lira, za «Djaku Maticu» 10 lira.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN ŠTAR

Tisak: TISKARA «EDINOST» U TRSTU

ALOJZIJE POVH

PIAZZA GARIBALDI 2, prvi kat

Telefon 3-29

Najveće skladište satova i zlatnih predmeta u Trstu Prodaje i na obroke

NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama Matej Bančić — Kršanci p. Zminj (Gimino), Istra.

RIJEČKA PUČKA BANKA D. D.

Piazza Dante - FIUME (RIJEKA) - Piazza Dante

Glavnica: Lit. 10.500.000 — potpuno uplaćenih

Prima štedne uloške uz najpovoljnije uvjete. Podjeljuje zajmove na vrijednosne papire te se uopće bavi svim bankovnim i štedničnim poslovima.

Telefon br. 7-34. - Dopisništvo br. 10-49 - Ravnateljstvo br. 6-87 Interurban br. 797

Trgovina koža i raznih postojaerskih potrepština

FRAN CINK TRST - TRIESTE VIA UDINE 49

Drži u svom skladištu svake vrsti u tu struku zasjecajuće robe uz najnižu dnevnu cijenu. Podvorba brza i točna.

Buzelisko društvo za štednja i zajmove u Buzel

POZIV

XXI. redovitu glavnu skupštinu koja će se obdržavati

dne 7. junija 1925. u 9:00 sati prije podne u Sv. Ivanu u kući br. 65.

DNEVNI RED:

- 1. Čitanje i odobrenje zapisnika posljednjeg glavne skupštine;
2. Izvješće upravnog odbora;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Čitanje i odobrenje računskog zaključka za poslovnu god. 1924;
5. Čitanje izvješća o posljednjoj reviziji;
6. Biranje upravnog i nadzornog odbora;
7. Slučajnosti.

ODBOR.

Opaska: U slučaju, da ne bi u rečenom doba bio dostatan broj prisutnih članova za pravovaljano zaključivanje, držati će se po pravilima skupština sa istim dnevnim redom po sata kasnije, bez obzira na broj prisutnih članova.

Gospodarsko društvo u Pazinu registrirana zadruga na ograničeno jamčenje

POZIV

XXV. redovitu glavnu skupštinu koja će se obdržavati

u Pazinu, u četvrtak 4. lipnja 1925. u 10 sati prije podne u prostorijama Posujilnice

DNEVNI RED:

- 1. Izvješće upravnog odbora.
2. Izvješće nadzornog odbora i odobrenje zaglavnog računa za g. 1924.
3. Izbor nadzornog odbora.
4. Promjena pravila.
5. Slučajni predlozi.
Zaključni račun i bilanca izloženi su za drugarima na uvid u Posujilnici.
U Pazinu, dne 17. svibnja 1925.

UPRAVNI ODBOR.